

Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä

227/11.03.02/2017

Rakennus- ja ympäristölautakunta 06.05.2020 § 81

Valmistelija

Ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman, puh. 044 458 5927

EsittelijäYmpäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman, puh. 044 458 5927
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnassa on vireillä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavien kiinteiden jätteiden (polttokelpoinen jäte, biojäte, pienmetallijäte sekä lasi-, metalli-, kartonki- ja muovipakkausjätteet) kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksen valmistelu. Lautakunta tekee jätelain 149 §:n 4 momenttiin viitaten uuden päätöksen siitä, sovelletaanko alueella kunnan järjestämää vai kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Päätös koskee Auran, Kaarinan, Liedon, Marttilan, Paimion, Paraisten kunta-alueen (kanta-Paraisten), Pöytyän, Ruskon (lukuun ottamatta Vahtoa), Salon, Sauvon ja Turun alueita.

Niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, varataan mahdollisuus tehdä muistutus tai ilmaista mielipiteensä. Tämä koskee myös kuntia ja paikallisia ympäristönsuojeluviranomaisia. Kirjalliset lausunnot, muistutukset ja mielipiteet on toimitettava viimeistään 11.5.2020 Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalle.

Korkein hallinto-oikeus on hylännyt kahteen otteeseen, viimeksi kuluneena talvena 2020, seudullisen jätehuoltolautakunnan aikaisemman päätöksen jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta alueilla, joilla ei ole kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Oikeuden päätöspäätösten perusteluissa on esitetty, että kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen jatkamispäätöstä ei ole selvitetty ja perusteltu riittävästi. Paraisten kunta-alueella jätteenkuljetukset ovat kiinteistön haltijan järjestämät ja saaristossa, joka aikaisemmin kuului Paraisiin, kuljetukset ovat kunnan järjestämät. Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä jätteenkuljetukset ovat kunnan järjestämät.

Jätelain (646/2011) 35 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että 32 §:n 2 momentissa tarkoitetun jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottoaikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti (kiinteistöittäinen jätteenkuljetus).

35 §:n 2 momentin mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalvelua kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

35 §:n 4 momentin mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai

terveyssyistä pidettävä tarpeellisena.

36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (kunnan järjestämä jätteenkuljetus).

37 §:n 1 momentin mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos

1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset,

2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle,

3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Valtioneuvoston ehdotuksessa (199/2010) nykyiseksi jätelaiksi todetaan, että kunnan on varmistuttava vastuulleen säädetyin jätteen osalta jätteenkuljetuspalvelujen saatavuudesta, laadukkuudesta ja toimivuudesta myös silloin, kun kuljettajan valinta jätetään kiinteistön haltijan päätettäväksi. Tässä yhteydessä on myös tärkeää huomioda, että kiinteistön haltija voi lainsäädännön mukaan ainoastaan poikkeustapauksessa erillisestä päätöksestä olla järjestämättä kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta, vaikka kiinteistön haltijalle annetaankin oikeus valita kuljettaja.

Nykyisen jätelain uudistamista valmistellaan parhaillaan ja ennakkotiedon mukaan on paljon viitteitä siitä, että tarkistamisen myötä kyseeseen voisi tulla vain kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Uuden, tarkistetun jätelain odotetaan valmistuvan tämän vuoden loppuun mennessä.

Paraisten kaupungissa jätteenkuljetusjärjestelmä poikkeaa useimmista muista kunnista siinä, että meillä sovelletaan kahta eri järjestelmää. Kanta-Paraisten jätteenkuljetus on järjestetty kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena, kun taas Paraisten saaristo-osissa ja kaikissa saaristokunnanosissa (Nauvo, Korppoo, Houtskari ja Iniö) kuljetus on järjestetty kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Kahden eri järjestelmän ylläpitäminen samassa kunnassa ei mahdollista nykyisen jätelain edellyttämää kattavaa kehittämistä ja luotettavuutta. Tällä voi olla vaikutusta järkevien kuljetus- ja tyhjennysalueiden luomiseen ja se asettaa kiinteistön haltijat siten epätasa-arvoiseen asemaan. Päätöksenteossa, operatiivisessa ohjauksessa, kiinteistön haltijoiden neuvonnassa ja valvonnassa on aina huomioitava kunnan jakautuminen kahteen eri kuljetusjärjestelmiä soveltavaan alueeseen.

Joissakin osissa, joissa kiinteistöittäisen jätteen keräyksen ja kuljetuksen

toteuttaminen täysipainoisesti on ollut vaikeaa huonojen yhteyksien tai vaikeakulkuisten teiden takia, kunnalla on kuitenkin velvollisuus järjestää täydentävä järjestelmä yhteisen tai aluekohtaisen keräyksen muodossa. On sekä vaikeaa että kallista toteuttaa täydentävä järjestelmä niihin kunnanosiin, joissa jätteenkuljetus on muutoin hoidettu kiinteistön haltijoiden tekemien jätteenkuljetussopimusten nojalla, koska kunta ei muulla tavoin huolehdi kyseisten alueiden jätteenkuljetuksista. Tästä syystä on olemassa huomattava riski, että kyseisille kiinteistöille tulee verrattain korkea vuosimaksu täydentävästä jätehuollosta ja jätteenkuljetuksesta, jonka kunta on joka tapauksessa velvollinen järjestämään.

Tilanne ei ole muuttunut sen jälkeen, kun kaupunki vuonna 2017 antoi lausuntonsa seudullisen jätehuoltolautakunnan asiassa valmisteleman edellisen päätöksen johdosta.

Oheismateriaali

Lausuntopyyntö
Kunnan vastuulle kuuluva jätteenkuljetus Lounais-Suomessa (Arvio jätelain ehtojen täyttymisestä 2017)
SKAL-raportti

Ehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää esittää seuraavaa lausuntonaan Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalle:

Koko Paraisten kaupungin alueen jätteenkuljetusten tulee olla kunnan järjestämät, jotta kiinteistön haltijoille voidaan taata kattavat palvelut ja yhdenvertainen kohtelu ja jotta palveluja voidaan kehittää kokonaisuutena tarkoituksenmukaisesti tarpeiden ja ympäristön pohjalta ja taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen.

Kun kaupunki/jäteyhtiö kilpailuttaa jätteenkuljetukset, alueet, joilla kuljetukset kilpailutetaan, tulee jakaa pienempiin kokonaisuuksiin, jotta myös pienet, yksittäiset kuljetusyrittäjät voivat tehdä tarjouksen.

Osassa kanta-Paraisten alueita, joissa kuljetus hoidetaan kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena, on nykytilanteessa tarpeen järjestää täydentävää jätehuoltoa kunnan järjestämien yhteisten tai aluekohtaisten keräysastioiden muodossa. Myös tämä osoittaa, että edellytyksiä jätelain 37 §:n mukaisen, kiinteistön omistajan itse sopiman jätteenkuljetuksen järjestämiseen kattavasti koko Paraisten alueella ei ole.

Kunnan sisäiset aluekohtaiset jätteenkuljetusten erityisratkaisut, jollaisia Paraisilla nyt sovelletaan, eivät myöskään edistä jätehuollon yleistä toimivuutta eivätkä tue jätehuollon kehittämistä jätelain säännösten tarkoittamalla tavalla.

Päätös

Jäsen Erica Helin ehdotti Daniel Strömborgin, Tom Lindholmin ja Jari Tschernijin kannattamana, että rakennus- ja ympäristölautakunta antaa lausuntonsa kaupunginhallituksen päätöksen 27.4.2020 77 §:n mukaisesti, että kiinteistönomistajat järjestävät jätteenkuljetuksen myös jatkossa itse. Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että nykyistä järjestelyä tulisi jatkaa SKAL ry:n esittämiin perusteluihin vedoten:

- Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys.
- Jos palvelu ei yrityksessä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.
- Päivystys toimii 24 tuntia/vrk. Jätehuoltoyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa toimii vain normaali asiakaspalvelu, yleensä ma-pe klo 9–15.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa paremmin uudet innovaatiot alalle.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät. Tämän seurauksena on kuljetusyrityksiä, jotka ovat joutuneet lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa kuljettajien työsuhteturva vaarantuu. Kilpailutus voi viedä yritykseltä liiketoiminnan, josta pahimmassa tapauksessa seuraa työpaikkojenkin lakkaaminen.
- Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa pätkätoiksi, epävarmuus lisääntyy ja yrityksen on vaikea saada ammattitaitoista työvoimaa.
- Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
- Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
- Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät esitettävät vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

Jäsen Salla Routio kannatti esittelijän ehdotusta.

Puheenjohtaja ehdotti, että lautakunta äänestäisi esittelijän ehdotuksesta ja jäsen Erica Helinin ehdotuksesta nimenhuudolla siten, että ne jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät Jaa, ja ne, jotka kannattavat Erica Helinin ehdotusta äänestävät Ei.

Lautakunta päätti hyväksyä puheenjohtajan ehdotuksen äänestysmenettelyksi.

Äänestyksessä annettiin

Jaa-ääniä 1 kpl

Ei-ääniä 10 kpl

Äänestämättä jätti 0 kpl

Lautakunta päätti näin ollen hyväksyä Erica Helinin ehdotuksen lausunnoksi, että kiinteistönomistajat järjestävät jätteenkuljetuksen myös jatkossa itse.

Äänestystulos liitetään pöytäkirjaan **liitteenä 26**.

Tiedoksianto

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, tekninen päällikkö, yhdyskuntainsinööri